

Типовість використання області-джерела в процесі метафоризації в книзі

У. Голдінга «Бог-скорпіон»

З виникненням когнітології в центрі уваги науковців опинилися ментальні процеси, що не тільки керують людською поведінкою, але й спрямовані на збагнення знань, пов'язаних з мисленням. Також було помічено, що особливе місце в обробці інформації, що надходить до людини, займає мова. Вважається, що наш загальний досвід про світ зберігається також в мові й може бути відтворений за допомогою того, як ми виражаємо наші ідеї. Щоб скористатися цим джерелом інформації, потрібно абстрагуватися від логічно збудованих частин речення й аналізувати образну мову, особливо метафори [Ungerer, Schmid 1999:xii].

Американські дослідники Дж. Лакофф і М. Джонсон припустили, що метафора не є засобом образного, поетичного мовлення. Метафора від природи властива людському мисленню й пізнанню, і саме людське мислення метафорично вже по своїй суті. М. Тернер зазначав, що лінгвіст у своїй роботі повинен використовувати літературу для дослідження й вивчення різних процесів [Turner 2000:15]. Також стверджується, що тільки авторська особистісна концептуальна система «може бути явно й більш менш адекватно описана» [Крилов 2004:37], тому обґрунтованим є звернення до аналізу концептуальних метафор у творах окремого автора.

Матеріалом для дослідження послужили концептуальні метафори, отримані методом суцільної вибірки з книги відомого англійського письменника У.Голдінга «Бог-скорпіон». Для їх аналізу була використана комплексна методика, що включала методи концептуального (фреймове моделювання) і кількісного аналізу.

Результати дослідження свідчать про те, що референти проаналізованих метафор утворюють дві концептосфери: СВІТ ЛЮДИНИ (51%) та СВІТ ПИРОДИ (49%). Найбільш частотним корелятом для обох концептосфер-референтів є концептосфера ЖИВА ІСТОТА (63%). Як навколишній світ, так і деякі поняття, пов'язані з людиною, У. Голдінг розглядає як живий організм, що володіє певною зовнішністю, має почуття й бажання, існує в цьому світі та є не пасивним, а активно діючим. Тобто основним типом метафори, що У.Голдінг використовує в цьому творі, є метафора-персоніфікація.

1. Крылов А.А. Концептуальный анализ текста: на материале «Слова о смерти» святителя Игнатия Брянганинова: Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. – М., 2004. – 204 с.
2. Turner M. Death Is the Mother of Beauty. – Cybereditions, 2000. – 175p.
3. Ungerer F., Schmid H.-J. An Introduction to Cognitive Linguistics. – Lnd., N.Y., 1999. – 306 p.